

Yhdistetyt asiat C-317/01 ja C-369/01

Eran Abatay ym. ja Nadi Sahin

vastaan

Bundesanstalt für Arbeit

(Bundessozialgerichtin esittämät
ennakkoratkaisupyynnöt)

ETY:n ja Turkin välinen assosiaatio — Lisäpöytäkirjan 41 artiklan 1 kohdan ja assosiaationeuvoston päätöksen N:o 1/80 13 artiklan tulkinta — Työntekijöiden liikkumisvapauden, sijoittautumisvapauden ja palvelujen tarjoamisen vapauden rajoitusten poistaminen — Standstill-lausekkeet — Välitön oikeusvaikutus — Ulottuvuus — Jäsenvaltion lainsäädäntö, jossa edellytetään työlupaa kansainvälisen maanteiden tavaraliikenteen alalla

Julkisasiamies J. Mischon ratkaisuehdotus 13.5.2003 I-12305
Yhteisöjen tuomioistuimen tuomio 21.10.2003 I-12348

Tuomion tiivistelmä

1. *Kansainväliset sopimukset — ETY:n ja Turkin välinen assosiaatiosopimus — Henkilöiden vapaa liikkuvuus — Sijoittautumisvapaus — Työntekijät — Lisäpöytäkirjan 41 artiklan 1 kohdan ja assosiaationeuvoston päätöksen N:o 1/80 13 artiklan standstill-sääntöjen välitön oikeusvaikutus*
(ETY:n ja Turkin välisen assosiaatiosopimuksen lisäpöytäkirjan 41 artiklan 1 kohta; ETY—Turkki-assosiaationeuvoston päätöksen N:o 1/80 13 artikla)
2. *Kansainväliset sopimukset — ETY:n ja Turkin välinen assosiaatiosopimus — Henkilöiden vapaa liikkuvuus — Työntekijät — Assosiaationeuvoston päätöksen N:o 1/80 13 artiklan standstill-säännöt — Soveltamisedellytykset — Laillinen oleskelu vastaanottavan jäsenvaltion alueella*
(ETY—Turkki-assosiaationeuvoston päätöksen N:o 1/80 13 artikla)
3. *Kansainväliset sopimukset — ETY:n ja Turkin välinen assosiaatiosopimus — Henkilöiden vapaa liikkuvuus — Sijoittautumisvapaus — Työntekijät — Lisäpöytäkirjan 41 artiklan 1 kohdan ja assosiaationeuvoston päätöksen N:o 1/80 13 artiklan standstill-sääntöjen ulottuvuus*
(ETY:n ja Turkin välisen assosiaatiosopimuksen lisäpöytäkirjan 41 artiklan 1 kohta; ETY—Turkki-assosiaationeuvoston päätöksen N:o 1/80 13 artikla)

1. ETY:n ja Turkin välisen assosiaatiosopimuksen lisäpöytäkirjan 41 artiklan 1 kohtaa ja tällä sopimuksella luodun assosiaationeuvoston tekemän päätöksen N:o 1/80 13 artiklaa, joissa määrätään, että sopimuspuolet eivät ota välillään käyttöön uusia yhtäältä sijoittautumisvapauden ja palvelujen vapaan tarjonnan rajoituksia ja yhtäältä työntekijöiden vapaan liikkuvuuden rajoituksia, on tulkittava siten, että näillä molemmilla määräyksillä on jäsenvaltioissa välitön oikeusvaikutus, joten niillä Turkin kansalaisilla, joihin kyseisiä määräyksiä sovelletaan, on oikeus vedota niihin kansallisissa tuomioistuimissa kyseisten määräysten vastais-

ten kansallisen oikeuden sääntöjen soveltamatta jättämiseksi.

(ks. 58, 59 ja 117 kohta sekä tuomiolauselma)

2. ETY—Turkki-assosiaationeuvoston päätöksen N:o 1/80 13 artikla, jossa määrätään, että sopimuspuolet eivät

voi ottaa käyttöön uusia työntekijöiden vapaata liikkuvuutta koskevia rajoituksia, ei koske ainoastaan niitä Turkin kansalaisia, jotka jo ovat integroituneet jäsenvaltion työmarkkinoihin. Kyseisessä määräyksessä kuitenkin viitataan niihin työntekijöihin ja heidän perheenjäseniinsä, ”jotka oleskelevat ja työskentelevät säännönmukaisesti jäsenvaltioiden tai Turkin alueella”. Kyseinen standstill-lauseke voi siten hyödyttää Turkin kansalaista ainoastaan, mikäli hän on noudattanut vastaanottavan jäsenvaltion maahantuloa, oleskelua ja tarvittaessa työskentelyä koskevia sääntöjä ja mikäli hän siis on laillisesti kyseisen jäsenvaltion alueella. Toimivaltaisilla kansallisilla viranomaisilla on siis oikeus päätöksen N:o 1/80 voimaantulon jälkeenkin vahvistaa niitä toimenpiteitä, joita voidaan toteuttaa niiden Turkin kansalaisten osalta, joiden asema on sääntöjenvastainen.

(ks. 84 ja 85 kohta)

3. ETY:n ja Turkin välisen assosiaatiosopimuksen lisäpöytäkirjan 41 artiklan 1 kohtaa ja tällä sopimuksella luodun assosiaationeuvoston tekemän päätöksen N:o 1/80 13 artiklaa, joissa määrätään, että sopimuspuolet eivät ota välillään käyttöön uusia yhtäältä sijoittautumis-

vapauden ja palvelujen vapaan tarjonnan rajoituksia ja yhtäältä työntekijöiden vapaan liikkuvuuden rajoituksia, on tulkittava siten, että

— näissä kahdessa määräyksessä kielletään yleisesti ottamasta käyttöön uusia kansallisia sijoittautumis-oikeuden, palvelujen tarjoamisen vapauden ja työntekijöiden vapaan liikkuvuuden rajoituksia siitä ajankohdasta lähtien, jolloin vastaanottavassa jäsenvaltiossa tulee voimaan säädös, johon kyseiset artiklat kuuluvat

— päätöksen N:o 1/80 13 artiklaa voidaan soveltaa Turkin kansalaisiin ainoastaan, mikäli nämä ovat vastaanottavan jäsenvaltion alueella paitsi säännönmukaisesti myös riittävän kauan, jotta he voisivat vähitellen integroitua kyseiseen jäsenvaltioon

— lisäpöytäkirjan 41 artiklan 1 kohtaa voidaan soveltaa Turkista peräisin olevien tavaroiden kansainvälisiin maantiekuljetuksiin, kun tällaisia kuljetuksia suoritetaan jonkin jäsenvaltion alueella

- kyseisen 41 artiklan 1 kohtaan voivat vedota paitsi sellainen Turkkiin sijoittautunut yritys, joka tarjoaa jäsenvaltiossa palveluja, myös tällaisen yrityksen työntekijät vastustaakseen uutta palvelujen tarjoamisen vapauden rajoitusta; siihen ei sitä vastoin voi tässä tarkoituksessa vedota jäsenvaltioon sijoittautunut yritys, kun palvelujen vastaanottajat ovat sijoittautuneet tähän samaan jäsenvaltioon
 - saman 41 artiklan 1 kohta on esteenä sille, että jäsenvaltion kansallisessa lainsäädännössä vaaditaan työlupa sellaisten palvelujen tarjoamista varten, jotka Turkkiin sijoittautunut yritys suorittaa kyseisen jäsenvaltion alueella, kun tällaista työlupaa ei vielä vaadittu kyseisen lisäpöytäkirjan voimaan tullessa
 - kansallisen tuomioistuimen tehtävänä on määrittää, ovatko Turkin kansalaisiin sovellettavat kansalliset säännökset epäedullisemmat kuin ne, joita heihin sovellettiin kyseisen lisäpöytäkirjan voimaan tullessa.
- (ks. 117 kohta ja tuomiolauselma)